

सन २०२०-२१ मध्ये प्रधानमंत्री कृषी सिंचन
योजनेतर्गत -प्रति थेंब अधिक पीक
घटकाच्या अंमलबजावणीसाठी रु.५६१५६
लक्ष निधीच्या कार्यक्रमास सुधारित
प्रशासकीय मान्यता प्रदान करुन
रु.१२८८३ लक्ष निधी वितरीत
करण्याबाबत.....

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: प्रकृसि- ०५२०/प्र.क्र.५८/१४अ

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक

मंत्रालय, मुंबई-४०००३२

तारीख: ३१ मार्च, २०२१

संदर्भ:-

- १) प्रधानमंत्री कृषी सिंचन योजना- प्रति थेंब अधिक पीक (सूक्ष्म सिंचन)
घटकाच्या केंद्र शासनाने निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचना.
- २) प्रधानमंत्री कृषी सिंचन योजनेतर्गत - प्रति थेंब अधिक पीक - पाणी
व्यवस्थापनाच्या पुरक बाबी (Volume-II) च्या केंद्र शासनाने निर्गमित केलेल्या
मार्गदर्शक सूचना.
- ३) केंद्र शासनाचे पत्र क्रमांक १७-३/२०२०-RFS-III, दिनांक १८ मे, २०२०.
- ४) कृषि व पदुम विभागाचे पत्र क्र. PMKSY-०१२०/C.R.०१/१४-A, दि. १६ मार्च,
२०२० अन्वये निर्गमित राज्य स्तरीय मान्यता समितीच्या (SLSC) ९ व्या
बैठकीचे इतिवृत्त.
- ५) कृषी व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र. प्रकृसि-०५१९/प्र.क्र.५३/१४ अ
दि. ११ जून, २०२०
- ६) कृषी व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र. प्रकृसि-०५२०/प्र.क्र.५८/१४ अ
दि. १८ जून, २०२०
- ७) अवर सचिव, केंद्रिय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय यांचे पत्र क्र. १८-
१०/२०२०-RFS-III (FTS-८४६३४), दि. ११ ऑगस्ट, २०२०.
- ८) कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-०५२०/प्र.क्र.५८/१४अ,
दि-२१ ऑक्टोबर, २०२०.
- ९) कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-०५२०/प्र.क्र.५८/१४अ,
दि-१ जानेवारी, २०२०.
- १०) अवर सचिव, केंद्रिय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय यांचे पत्र क्र. १८-
१०/२०२०-RFS-III (FTS-८४६३४), दि. २४ मार्च, २०२१.

प्रस्तावना:

सन २०१५-१६ पासून प्रधानमंत्री कृषी सिंचन योजनेंतर्गत-प्रति थेंब अधिक पीक घटकाची अंमलबजावणी राज्यात करण्यात येत आहे. सदर घटकामध्ये सुक्ष्म सिंचन व पाणी व्यवस्थापनाच्या पुरक बाबी अशा दोन उप घटकांचा समावेश आहे. यामध्ये केंद्र व राज्य हिश्याच्या निधीचे प्रमाण ६०:४० असे आहे.

केंद्र शासनाने संदर्भाधीन दि.१८ मे, २०२० च्या पत्रान्वये केंद्र हिश्याचा रु.४०० कोटी एवढा नियतव्यय कळविलेला आहे. त्यापैकी आवश्यकतेनुसार निधी पाणी व्यवस्थापनाच्या पुरक बाबीसाठी वापरण्याचे सूचित केले आहे. तथापि, त्यासाठीची महत्तम मर्यादा २०% एवढी असेल असेही सूचित केले आहे. त्यानुसार, केंद्र हिश्याचा रु. ४०० कोटी व त्यास समरूप राज्य हिश्याचा रु.२६६.६७ कोटी असा एकूण रु. ६६६.६७ कोटी रकमेचा कार्यक्रम सन २०२०-२१ या वर्षात राबविणे अपेक्षित होते.

वित्त विभागाने मागील वर्षातील पुनर्जिवित निधी व सन २०२०-२१ या वर्षातील पहिल्या हप्त्यात प्राप्त झालेला निधी मिळून उपलब्ध अर्थसंकल्पिय तरतूदीच्या मर्यादेत प्रशासकीय मान्यता देण्यास अनुमती दिली होती. त्यानुसार, मागील वर्षातील पुनर्जिवित निधी रु.१९९.७२ कोटी व चालु वर्षाचा रु.३१८.३३ कोटी अशा एकूण रु.५१८.०५ कोटी निधीच्या कार्यक्रमास दि. २१ ऑक्टोबर, २०२० च्या शासन निर्णयान्वये सुधारीत प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे.

आज अखेरपर्यंत खालीलप्रमाणे निधी वितरीत करण्यात आला आहे.

(रु. कोटीत)

(अ) सन २०१९-२० चा पुनर्जिवित निधी	सर्वसाधारण	केंद्र	११९.८३
		राज्य	७९.८८
		एकुण (अ)	१९९.७१
(ब)सन २०२०-२१ मध्ये प्राप्त निधी	सर्वसाधारण	केंद्र	१०५.१७
		राज्य	७०.१२
		एकुण	१७५.२९
	अनुसूचित जाती	केंद्र	१४.४०
		राज्य	१०
		एकुण	२४.४०
	अनुसूचित जमाती	केंद्र	२०
		राज्य	१३.३३
		एकुण	३३.३३
एकुण (ब)		केंद्र	१३९.५७
		राज्य	९३.४५
		एकुण	२३३.०२
एकुण (अ+ब)		केंद्र	२५९.४०
		राज्य	१७३.३३
		एकुण	४३२.७३

आज अखेरपर्यंत वरीलप्रमाणे ४३२७३ लक्ष निधी योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी उपलब्ध करून देण्यात आला आहे. केंद्र शासनाने संदर्भाधीन दि.२४ मार्च, २०२१ च्या पत्रान्वये रु.१०००० लक्ष निधी वितरीत केला आहे. यामध्ये सर्वसाधारण प्रवर्गाचा रु.७८०० लक्ष, अनुसूचित जाती प्रवर्गाचा रु.१२०० लक्ष व अनुसूचित जमाती प्रवर्गाचा रु.१००० लक्ष निधीचा समावेश आहे. वित्त विभागाने सर्वसाधारण प्रवर्गाचा केंद्र हिश्याचा पहिल्या हप्त्याचा उर्वरीत निधी रु.५०८३ लक्ष व दुसऱ्या हप्त्याचा रु.७८०० लक्ष निधी वितरीत करण्यास मान्यता दिलेली आहे. त्यानुसार सन २०२०-२१ या वर्षात एकूण रु.५६१५६ लक्ष (यापूर्वी वितरीत रु.४३२७३ लक्ष + पहिल्या हप्त्याचा उर्वरित रु. ५०८३ लक्ष + दुसऱ्या हप्त्याचा रु.७८०० लक्ष) निधी उपलब्ध होणार आहे. सदर निधीच्या कार्यक्रमास सुधारीत प्रशासकीय मान्यता देऊन केंद्र हिश्याचा रु.१२८८३ लक्ष निधी वितरीत करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :

१. प्रधानमंत्री कृषी सिंचन योजनेंतर्गत- प्रति थेंब अधिक पिक घटकाची राज्यात सन २०२०-२१ या वर्षात अंमलबजावणी करण्यासाठी रु.५६१५६ लक्ष (रु.पाचशे एकसष्ट कोटी छपन्न लाख फक्त) निधीच्या कार्यक्रमास सुधारीत प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे. यामध्ये केंद्र हिस्सा रु.३८८२३ लक्ष (रु.तीनशे अठ्ठ्याऐंशी कोटी तेवीस लाख फक्त) व राज्य हिस्सा रु.१७३३३ लक्ष (रु.एकशे त्र्याहत्तर कोटी तेहत्तीस लाख फक्त) निधीचा समावेश आहे. मंजूर कार्यक्रमाच्या निधीचा प्रवर्गनिहाय तपशील या शासन निर्णया सोबतच्या विवरणपत्र “अ” प्रमाणे आहे. कार्यक्रमाची अंमलबजावणी प्रशासकीय मान्यतेच्या मर्यादेत करण्यात यावी.
२. सन २०२०-२१ या वर्षात प्रधानमंत्री कृषी सिंचन योजनेंतर्गत- प्रति थेंब अधिक पीक घटकाची सर्वसाधारण प्रवर्गासाठी अंमलबजावणी करण्यासाठी केंद्र हिश्याचा पहिल्या हप्त्याचा वितरीत निधी रु.५०८३ लक्ष (अक्षरी रुपये पन्नास कोटी त्र्याऐंशी लक्ष फक्त) व दुसऱ्या हप्त्याचा रु.७८०० लक्ष (अक्षरी रुपये अठ्ठ्याहत्तर कोटी फक्त) असा एकूण रु.१२८८३ लक्ष (अक्षरी रुपये एकशे अठ्ठाविस कोटी त्र्याऐंशी लक्ष फक्त) निधी अर्थसंकल्पिय वितरण प्रणालीवर (बीडीएस) आयुक्त (कृषी) यांना वितरीत करण्यात येत आहे.
३. सदर खर्च खालील लेखाशिर्षाखालील बीडीएस प्रणालीवर उपलब्ध करून दिलेल्या निधीतून भागविण्यात यावा.

मागणी क्र.डी-३,

२४०१, पिक संवर्धन,

११३ कृषि अभियांत्रिकी

(००)(०७) प्रधानमंत्री कृषी सिंचन योजना - (सूक्ष्म सिंचन) (केंद्र हिस्सा ६०%),
(सर्वसाधारण)
(२४०१२५०४), ३३ अर्थसहाय्य.

४. सदर योजनेंतर्गत वितरीत करण्यात येणाऱ्या निधीच्या आहरण व संवितरणासाठी पुढीलप्रमाणे नियंत्रण तसेच आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे:-

अ.क्र	स्तर	नियंत्रण अधिकारी	आहरण व संवितरण अधिकारी
१	आयुक्तालय स्तर	आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, पुणे	सहाय्यक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, पुणे
२.	जिल्हास्तर	संबंधित जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	संबंधित जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयातील लेखाधिकारी.

५. वितरीत करण्यात आलेला निधी खर्च करताना प्रधानमंत्री कृषी सिंचन योजनेंतर्गत - प्रति थेंब अधिक पिक (सूक्ष्म सिंचन) व पाणी व्यवस्थापनाच्या पुरक बाबी घटकाच्या मार्गदर्शक सूचना, तसेच या शासन निर्णयातील सूचना त्याचप्रमाणे केंद्र शासनाच्या संदर्भाधीन दि. १८ मे, २०१९ व दि.११ ऑगस्ट, २०२० व दि. २४ मार्च, २०२१ च्या पत्रातील सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे.
६. सदर निधीचा विनियोग प्राथम्याने सन २०१९-२० या वर्षातील पुर्वसंमती प्राप्त प्रलंबित प्रकरणे निकाली काढण्यासाठी करण्यात यावा. सन २०१९-२० मधील संपूर्ण प्रलंबित प्रकरणे निकाली निघाल्यानंतर उर्वरित निधी सन २०२०-२१ या वर्षातील प्रकरणांसाठी वापरण्यात यावा.
७. अनुदानाची रक्कम लाभार्थ्यांच्या आधार संलग्न बँक खात्यावर PFMS प्रणालीद्वारे जमा करावी.
८. सदर निधी खर्च करताना तो विहीत कार्यपद्धती अनुसरून सर्व वित्तीय कायदे/ प्रकियाचे/ वित्तीय अधिकारांच्या मर्यादेत/C.V.C तत्वानुसार/प्रचलित शासन निर्णय/नियम/परिपत्रक/ तरतुदीनुसार, बजेट व कोषागार नियमावलीनुसार खर्च करण्याची कार्यवाही अंमलबजावणी यंत्रणानी करावी. कोणत्याही परिस्थितीत कुठलाही शासन नियम/अधिकाराचा भंग होणार नाही, याबाबत दक्षता घेण्याची जबाबदारी संबंधित क्षेत्रीय कार्यालयाची राहिल.
९. सदर निधीच्या खर्चाचे उपयोगिता प्रमाणपत्र केंद्र शासनास पाठवून त्याची प्रत राज्य शासनास पाठविण्यात यावी.
१०. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचना विचारात घेवून त्यानुसार या कार्यक्रमाची अंमलबजावणी राज्यातील सर्व जिल्ह्यात करण्याकरिता जिल्हास्तरावर अवलंबावयाच्या योजनेच्या अंमलबजावणीची कार्यपद्धती बाबतच्या सूचना

निर्गमित करण्याकरिता संचालक (फलोत्पादन), कृषि आयुक्तालय, पुणे यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय नियोजन विभाग व वित्त विभागाने त्यांच्या अनौ. सं. क्र.१२६/२०२१/व्यय-१, दि. २६ मार्च, २०२१ व १४३/२०२१/व्यय-१, दि.३१ मार्च, २०२१ अन्वये दिलेल्या मान्यतेस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०३३११४५९०२९३०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(श्रीकांत आंडगे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा.मंत्री (कृषी / फलोत्पादन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- २) मा.राज्यमंत्री (कृषी व फलोत्पादन) यांचे खाजगी सचिव मंत्रालय, मुंबई.
- ३) सचिव (कृषी) यांचे स्विय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) प्रधान सचिव (जलसंपदा), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) सचिव (जलसंधारण व रोजगार हमी योजना), जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ६) सचिव (ला.क्षे.वि.), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ७) आयुक्त (कृषी), कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ८) संचालक (फलोत्पादन), कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ९) जिल्हाधिकारी (सर्व)
- १०) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, वसुंधरा पाणलोट विकास यंत्रणा, पुणे
- ११) सर्व विभागीय कृषी सहसंचालक
- १२) जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी (सर्व)
- १३) सर्व कृषी विकास अधिकारी/सर्व उपविभागीय कृषी अधिकारी/सर्व तालुका कृषी अधिकारी/
- १४) सर्व मंडळ कृषी अधिकारी
- १५) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
- १६) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखा परीक्षण) महाराष्ट्र -१/२ मुंबई/नागपुर

- १७) संचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई
१८) संचालक, लेखा व कोषागार, मुंबई
१९) मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, नवी मुंबई, वाशी.
२०) उप मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, कोकण/ नाशिक/ पुणे/
औरंगाबाद/ अमरावती/ नागपुर
२१) उप संचालक, लेखा व कोषागारे कोकण /नाशिक /पुणे/ औरंगाबाद/
अमरावती/ नागपुर
२२) सर्व कार्यासने व पर्यवेक्ष्य अधिकारी (कृषी) कृषी व पदुम विभाग,
मंत्रालय, मुंबई-३२
२३) निवडनस्ती.

शासन निर्णय क्रमांक: प्रकृसि- ०५२०/प्र.क्र.५८/१४अे दि. ३१ मार्च, २०२१
विवरणपत्र “अ”

(रु.कोटीत)

	दि.१८/०६/२०२० च्या शा.नि. अन्वये दिलेली प्रशासकीय मान्यता			दि.२१.१०.२०२० च्या शा.नि. अन्वये दिलेली प्रशासकीय मान्यता			या शा.नि. अन्वये देण्यात येणारी अतिरिक्त प्रशासकीय मान्यता			एकूण प्रशासकीय मान्यता		
प्रवर्ग	केंद्र	राज्य	एकूण	केंद्र	राज्य	एकूण	केंद्र	राज्य	एकूण	केंद्र	राज्य	एकूण
सर्वसाधारण	१००	६६.६७	१६६.६७	१७५.८३	११७.२२	२९३.०५	७८	-३३.८९	४४.११	३५३.८३	१५०	५०३.८३
अ.जा.	८	३.३३	११.३३	०७	६.६७	१३.६७	-०.६०	-	-०.६०	१४.४०	१०	२४.४०
अ.ज.	८	५.३३	१३.३३	१२	८.००	२०.००	-	-	-	२०	१३.३३	३३.३३
एकूण	११६	७५.३३	१९१.३३	१९४.८३	१३१.८९	३२६.७२	७७.४०	-३३.८९	४३.५१	३८८.२३	१७३.३३	५६१.५६